Kansspelautoriteit

Monitoringsrapportage online kansspelen voorjaar 2023

Inleiding & samenvatting belangrijkste resultaten

Op 1 oktober 2021 ging de Nederlandse markt open voor kansspelen op afstand. Deze monitoringsrapportage schetst de huidige stand van zaken op de online kansspelmarkt. Het is de vierde rapportage; de eerste is gepubliceerd als bijlage bij een brief van de minister aan de Tweede Kamer in november 2021, de tweede als addendum bij het in maart 2022 verschenen Jaarverslag 2021 van de Kansspelautoriteit (Ksa). De derde rapportage verscheen eind september 2022.

In deze monitoringsrapportage worden steeds de meest recente beschikbare cijfers gebruikt. In de meeste gevallen is dat de stand van zaken per 31 januari 2023. Cijfers over de omvang van de markt in termen van geld en spelersaccounts heeft de Ksa opgevraagd bij vergunninghouders voor online kansspelen.[1] In deze rapportage komen achtereenvolgens de volgende onderwerpen aan bod:

- vergunningen voor online kansspelen;
- de omvang van de legale online markt;
- de kanalisatie van illegaal naar legaal aanbod;
- speelgedrag;
- verslavingspreventie;
- reclame.

Hieronder volgt een korte samenvatting van de resultaten. Voor een toelichting en nadere informatie per onderwerp, wordt steeds verwezen naar de monitorings-rapportage als geheel.

Omvang van de markt

Sinds de opening van de legale online kansspelmarkt steeg het brutospelresultaat (BSR; inzet minus uitgekeerde prijzen). In 2022 bedroeg het BSR 1,08 miljard euro. Over het eerste half jaar van 2022 was het BSR 484 miljoen euro. Casinospelen tegen het huis (voorbeelden hiervan zijn onder meer roulette en speelautomaten) waren in 2022 goed voor 72 procent van het BSR. Het brutospelresultaat (BSR) is toegenomen sinds de opening van de markt in oktober 2021. In de maand januari 2022 bedroeg het BSR 90 miljoen euro, tegenover 124 miljoen in januari 2023.

Aantal spelers/ spelersaccounts

Net als het BSR stijgt ook het aantal spelersaccounts, van 563 duizend gebruikte accounts in juli 2022 naar 859 duizend gebruikte accounts in januari 2023. Dit is een stijging van 53 procent in een half jaar.

1 Voor de monitoringsrapportage online kansspelen najaar 2022 heeft de Ksa ook gegevens opgevraagd bij vergunninghouders voor online kansspelen. Eén aanbieder heeft aangegeven dat er fouten zaten in hun opgave. Deze zijn in deze versie van de monitoringsrapportage gecorrigeerd.

Het aantal spelersaccounts zegt iets over de spelerspopulatie, maar vertelt niet hoeveel Nederlanders deelnemen aan kansspelen. Om een inschatting te kunnen maken van het aantal spelers heeft de Ksa een dataset aangeschaft van GfK. GfK volgt het webverkeer van consumenten op apparaten als telefoon, tablet en computer.

In 2022 speelden maandelijks gemiddeld 365 duizend spelers. Dat betekent dat niet elke speler met een spelersaccount elke maand speelt; bijvoorbeeld in januari 2023 werd door 43 procent van de spelers met een account bij een legale aanbieder daadwerkelijk gespeeld.

Spelers bij legale aanbieders hebben daar gemiddeld 2,6 accounts. Een meerderheid van de spelers (57 procent) heeft 1 account, 22 procent van de spelers heeft 4 of meer accounts.

Per gebruikt spelersaccount is er in de afgelopen periode minder verspeeld. Van 153 euro per maand in de periode oktober 2021 t/m juli 2022 naar 143 euro per maand in de periode januari 2022 t/m december 2023.

Jongvolwassenen

In deze monitoringsrapportage belicht de Ksa ook jongvolwassenen specifiek. Vergeleken met de totale spelerspopuatie spelen zij relatief meer op sportweddenschappen.

De groep jongvolwassenen zorgde in 2022 voor een BSR van 102 miljoen euro. Dat is 9,4 procent van het totale BSR in 2022 en dat aandeel is over de maanden stabiel. Ter vergelijking: jongvolwassenen maken volgens opgave van het Centraal Bureau voor de Statistiek ook 9,4 procent uit van de totale volwassen bevolking.

Jongvolwassenen speelden in januari 2023 met 184 duizend accounts. Dat is 21 procent van alle in januari 2023 gebruikte accounts; dit percentage is nagenoeg ongewijzigd ten opzichte van juli 2022. Jongvolwassenen spelen dus vaker dan de oudere leeftijdsgroepen. Een jongvolwassen gokker heeft gemiddeld ook ongeveer 2,6 accounts, evenveel als het gemiddelde van alle online spelers.

Voor jongvolwassenen is het gemiddelde verlies per gebruikt account 54 euro per maand. Dat betekent dat een jongvolwassen speler maandelijks gemiddeld minder geld verspeeld aan gokken dan een oudere speler.

Kanalisatie

Eén van de doelstellingen van de opening van de online kansspelmarkt was dat minimaal 80 procent van de spelers bij een legale aanbieder speelt binnen drie jaar na opening van de markt. Deze doelstelling lijkt nu al ruimschoots behaald. Het percentage spelers dat alleen bij een legale aanbieder speelt, bedraagt 92 procent.

De kanalisatieverwachting in termen van brutospelresultaat wordt door de commerciële dataleverancier H2 Gambling Capital voor 2023 geschat op 86 procent. Vorig jaar schatte de H2 de kanalisatie voor 2023 nog in op 80 procent.

De GfK-data stellen de Ksa ook in staat om spelers te volgen door de tijd. Zo blijkt dat 61 procent van de spelers die in de periode oktober 2022 t/m januari 2023 alleen bij legale aanbieders speelden, voor marktopening (juni 2021 t/m september 2021) niet speelde. Deze spelers spelen minder: zij speelden in de vier maanden na marktopening gemiddeld 0,8 keer per week, terwijl de rest van de spelers bij louter legale aanbieders na opening gemiddeld 2,0 keer per week speelde.

Cruks

Een belangrijke beheersmaatregel die tegelijkertijd met de opening van de online kansspelmarkt werd geïntroduceerd is het Centraal Register Uitsluiting Kansspelen (Cruks). Aanbieders van legale kansspelen dienen bij binnenkomst, zowel fysiek als online, te controleren of spelers geregistreerd staan in Cruks. Het aantal inschrijvingen in Cruks loopt lineair toe tot boven de 38 duizend (stand april 2023). In tegenstelling tot de rest van de data is in de Cruks-data het effect van het WK voetbal voor mannen wel zichtbaar: in november 2022 bereikte het aantal Cruks-bevragingen een hoogtepunt.

Reclame

Ondanks dat de uitgaven aan televisiereclames voor online kansspelen sinds de opening van de markt stijgen, daalt het aantal televisiereclames. Het aantal online reclames neemt de laatste maanden sterk toe; er is dus sprake van een verschuiving van tv naar online reclame.

Inhoud

Vergunningen **6**

Omvang van de markt **7**
Brutospelresultaat 7
Spelersaccounts en spelers 8

Kanalisatie **12**
In termen van spelers 12
In termen van webverkeer 14
In termen van BSR 15

Speelgedrag **16**
Gemiddeld verlies van spelers 16

Verslaving en verslavingspreventie **18**
Verslavingscijfers 18
Loket Kansspel 18
Centraal Register Uitsluiting Kansspelen 19

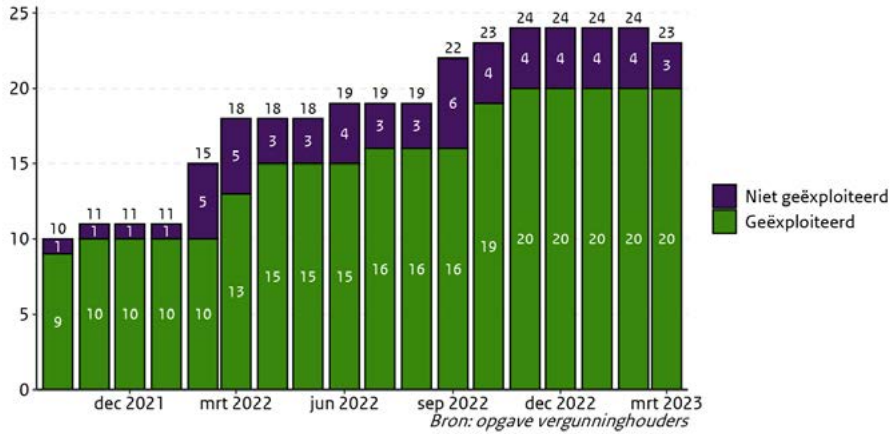
Reclame **22**
Reclame op televisie 22
Buitenreclame 23
Online reclame 24
Berichten op Facebook en Twitter 25

Bronnenlijst **26**

Vergunningen

Partijen die een vergunning aanvragen om online kansspelen aan te bieden moeten voldoen aan strenge eisen. De ervaring tot nu toe leert dat van de aanvragers ongeveer één op de drie ook werkelijk een vergunning krijgt.
Bij de opening van de online kansspelmarkt op 1 oktober 2021 kregen 10 aanbieders een vergunning om via internet kansspelen aan te bieden. Op 1 maart 2023 waren dit er 23, waarbij moet worden aangetekend dat een bedrijf meer dan één vergunning kan hebben. Vanaf november 2022 worden 20 van de verleende vergunningen geëxploiteerd. Bij 3 afgegeven vergunningen is de aanbieder nog niet gestart met de exploitatie. De Ksa heeft één vergunning op verzoek van de aanbieder ingetrokken in maart 2023.

Figuur 1: Aantal vergunningen voor online kansspelen

Zoals in figuur 1 te zien is, verleende de Ksa de laatste maanden geen nieuwe vergunningen meer. Er geldt geen beperking voor het aantal online kansspelvergunningen, dus het aantal vergunninghouders kan in de toekomst veranderen.

Op de website van de Ksa staat een Kansspelwijzer, waar de actuele lijst vergunninghouders steeds is te vinden. Tabel 1 laat het aantal vergunninghouders zien in de verschillende segmenten op de online kansspelmarkt op 31 maart 2023.

Tabel 1: Aantal vergunninghouders per segment

Casinospellen tegen het huis	Casinospellen tegen andere spelers	Sport-weddenschappen	Paarden-weddenschappen
21	7	14	9

Niet alle vergunninghouders zijn bevoegd om alle online kansspelen aan te bieden. Voorbeelden van casinospellen tegen het huis zijn blackjack, roulette of speelautomatenspellen. Voorbeelden van casinospellen tegen andere spelers zijn poker en bingo.

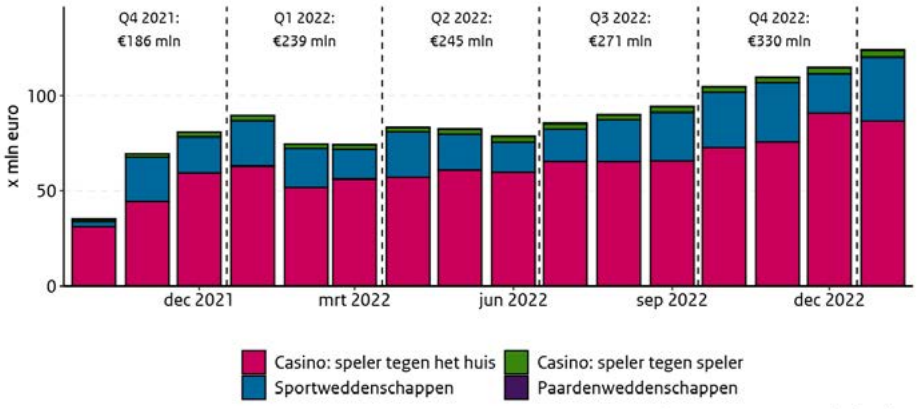
Omvang van de markt

Brutospelresultaat

In de meeste sectoren wordt de financiële omvang van een markt gemeten aan de hand van omzetcijfers. In de kansspelsector wordt het grootste deel van de omzet echter uitgekeerd als prijs. Daarom kijkt de Ksa vooral naar het brutospelresultaat (BSR). De Ksa verstaat onder het BSR de som van de inzetten minus uitgekeerde prijzen. Alleen voor casinospelen en sportweddenschappen tegen andere spelers wordt het BSR op een andere manier berekend. Hier is de aanbieder zelf geen deelnemer, maar enkel organisator; het BSR is hier de optelsom van de commissies die de aanbieder ontvangt per speler. Bij de berekening van het BSR telt de Ksa ook inzetten en prijzen uit bonusgeld mee.

Het BSR van de legale markt bedroeg in 2022 1,08 miljard euro. Zoals figuur 2 laat zien, groeide de markt sterk in de eerste vier maanden na opening. Die groei zette begin 2022 aanvankelijk niet door. Vanaf juni 2022 loopt het BSR weer maandelijks op. In januari 2022 was het BSR 90 miljoen, en in januari 2023 was het 124 miljoen. Dat is een stijging van 39 procent. De grote stijging komt deels doordat de online markt zich in 2022 in de aanloopfase bevond. De gehele legale online kansspelmarkt in de EU is sinds 2017 gemiddeld 25 procent per jaar gegroeid volgens dataleverancier H2 Gambling Capital (H2). Dit komt mede door openstelling van enkele markten, zoals Zweden, Duitsland en Nederland. Op de lange termijn verwacht de Ksa op basis van ervaringen in het buitenland een trendmatige groei van ongeveer 13 tot 15 procent per jaar.

Figuur 2: BSR vergunninghouders kansspelen op afstand

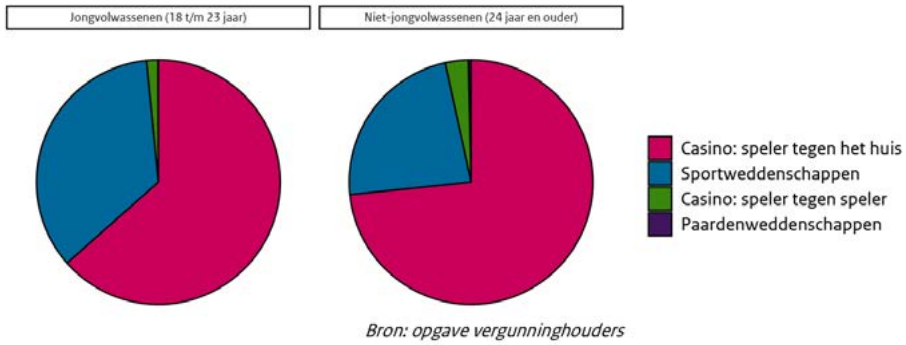

Bron: opgave vergunninghouders

Uit figuur 2 blijkt dat het grootste segment op de online kansspelmarkt de categorie 'casinospelen tegen het huis' is. In 2022 was die categorie goed voor 72 procent van de totale markt. Zichtbaar is ook dat het BSR in de categorie sportweddenschappen door de maanden heen relatief het meest fluctueert. Een mogelijke verklaring is dat sportweddenschappen gebonden zijn aan het seizoen: in de zomer wordt er bijvoor-

beeld niet gevoetbald. Het effect van het wereldkampioenschap voetbal voor mannen op het BSR lijkt beperkt. De categorie paardenweddenschappen is met een aandeel van 0,3 procent zeer klein. De categorie casinospelen waarbij spelers tegen elkaar spelen (poker en bingo) is stabiel met een aandeel van 2,9 procent in 2022.
De wet schenkt speciale aandacht aan jongvolwassenen: als kwetsbare groep verdienen zij extra bescherming. De groep jongvolwassenen zorgde in 2022 voor een BSR van 102 miljoen euro. Dat is 9,4 procent van het totale BSR in 2022 en dat aandeel is over de maanden stabiel. Ter vergelijking: jongvolwassenen maken volgens opgave van het Centraal Bureau voor de Statistiek ook 9,4 procent uit van de totale volwassen bevolking. Opvallend is dat jongvolwassenen relatief meer op sportwedstrijden gokken dan oudere leeftijdsgroepen (zie figuur 3).

Figuur 3: BSR vergunninghouders kansspelen op afstand in 2022

Bron: opgave vergunninghouders

Concentratie

Een manier om de marktconcentratie uit te drukken is de Herfindahl-index. Deze geeft de concentratie weer in een getal tussen de 0 en 1. Bij een indexcijfer van 1 is sprake van een monopolie; hoe dichter bij 0, des te minder geconcentreerd de markt is. In de markt van online kansspelen bedraagt de Herfindahl-index 0,13; dit is een gematigd geconcentreerde markt. Hiermee is de markt van online kansspelen minder geconcentreerd dan bijvoorbeeld de loterijmarkt (Herfindahl-index van 0,29). Op basis van het totale BSR in januari 2023 hebben de drie grootste aanbieders een marktaandeel tussen de 55 en 65 procent.

Spelersaccounts en spelers

Een tweede manier om de omvang van de kansspelmarkt in kaart te brengen, is aan de hand van het aantal spelersaccounts en het aantal spelers. Er is geen direct verband tussen spelersaccounts en spelers: niet iedere speler met een spelersaccount speelt iedere maand en spelers kunnen meerdere spelersaccounts hebben. Daarom maakt de Ksa in deze rapportage onderscheid tussen:

- het totaal aantal spelersaccounts (inclusief spelersaccounts die niet gebruikt zijn);
- het aantal spelersaccounts waarmee gespeeld is (de daadwerkelijk gebruikte acounts);

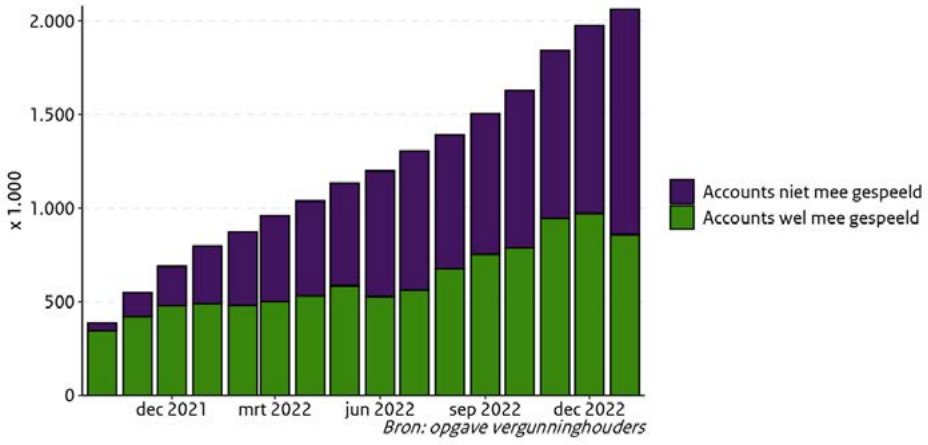
- het totaal aantal spelers;
- het aantal actieve spelers (die in een bepaalde periode daadwerkelijk gespeeld hebben).[2]

De Ksa geeft telkens aan welke periode de cijfers beslaan.

Aantal spelersaccounts

Figuur 4 toont het aantal spelersaccounts per maand bij aanbieders met een vergunning. In november 2022 kwamen er veel nieuwe accounts bij, waarschijnlijk door het WK voetbal. De trendmatige stijging die te zien was in de monitoringsrapportage online kansspelen najaar 2022 zet zich door, van 799 duizend accounts in januari 2022, naar 1,3 miljoen accounts in juli 2022 en uiteindelijk 2,1 miljoen accounts in januari 2023. Dat komt neer op een stijging van 158 procent in één jaar.
Minder sterk, maar nog steeds aanzienlijk, is de stijging in het aantal accounts waarmee feitelijk wordt gespeeld. Figuur 4 laat zien dat in het algemeen met ongeveer de helft van het totaal aantal accounts gespeeld wordt. In januari 2022 speelden consumenten met in totaal 489 duizend accounts. In juli 2022 en januari 2023 waren dat respectievelijk 563 duizend en 859 duizend accounts; een stijging van 76 procent in één jaar.

Figuur 4: Aantal spelersaccounts

Een speler kan een account hebben bij meerdere aanbieders. Het aantal spelersaccounts is dus hoger dan het aantal spelers. Op basis van de opgave van vergunninghouders weet de Ksa niet hoeveel spelers van online kansspelen er in Nederland zijn.

2 Een actieve speler is een persoon die een website bezoekt waar hij speler is. Zie het rapport Inzicht in spelers van online kansspelen voor meer details en uitleg.

Aantal spelers

Om zicht te krijgen op het aantal spelers heeft de Ksa een dataset aangekocht van GfK (zie onderstaand kader). De Ksa heeft een uitgebreide analyse van deze dataset gepubliceerd in het rapport Inzicht in spelers van online kansspelen, waarvan de belangrijkste bevindingen in deze monitoringsrapportage worden gedeeld.

Het panel van GfK

De Ksa heeft data ingekocht van het Cross-Media Link Panel van onderzoeksbureau GfK. Aan het panel nemen ongeveer 6.000 Nederlanders deel. De data zijn verzameld door middel van software die geïnstalleerd wordt op de computers en/of mobiele apparaten van deelnemers. De software registreert automatisch elk websitebezoek en appgebruik. Zo wordt er gemeten of dezelfde persoon meerdere kansspelwebsites bezoekt. Voordeel van deze methode is dat het gedrag van deelnemers automatisch wordt gemeten. De uitkomsten zijn daardoor niet afhankelijk van de mate waarin deelnemers zich gebeurtenissen uit het verleden correct herinneren, zoals bij enquêtes het geval is.

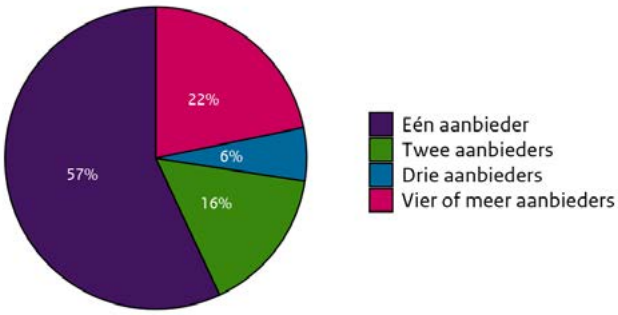
De Ksa gebruikt het panel om schattingen te geven van de gehele Nederlandse samenleving. Zo schat de Ksa op basis van de spelers in het panel hoeveel spelers er in Nederland zijn. De resultaten zijn gewogen om ze representatief te maken voor de Nederlandse samenleving.

De Ksa definieert een panellid als speler als hij URL's bezoekt die alleen spelers bezoeken, zoals 'fairplaycasino.nl/profiel'. Het panel bevat ongeveer 250 mensen die volgens deze definitie een speler zijn bij een online aanbieder. Alle plaatjes met gegevens van GfK volgen uit deze definitie en de door GfK meegeleverde weegfactoren.

Op basis van de bevindingen van dit onderzoek schat de Ksa dat er in 2022 762 duizend spelers waren bij legale aanbieders> Dit zijn spelersdie in 2022 minimaal 1 keer gespeeld hebben. Dat betekent dat 5,3 procent van de volwassen bevolking online gokte in 2022.

Op basis van de GfK-data kan de Ksa bepalen hoeveel accounts spelers hadden. Gemiddeld hadden spelers over de periode juni 2021 t/m januari 2023 2,6 accounts bij legale aanbieders. Zoals in figuur 5 te zien is, had 57 procent van de spelers een account bij slechts één aanbieder, 22 procent van de spelers heeft een account bij vier of meer aanbieders. Van de spelers die een kansspelwebsite bezoeken in januari 2023, bezoekt 44 procent meerdere websites.

Figuur 5: Aantal spelers met aangegeven aantal spelersaccounts[3]

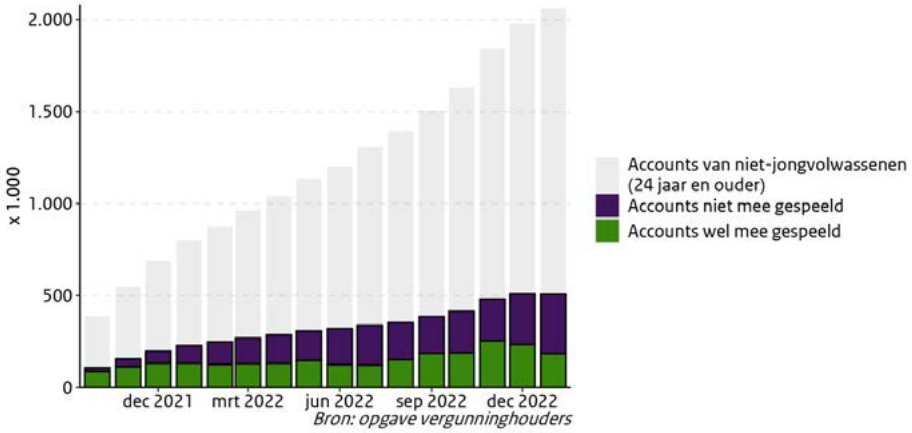

Bron: GfK, bewerking Ksa

Aantal spelersaccounts jongvolwassenen

Figuur 6 laat zien dat jongvolwassenen in januari 2023 in totaal 507 duizend accounts hadden. Zij speelden die maand met 184 duizend accounts. Dat is 21 procent van alle in januari 2023 gebruikte accounts. In juli 2022 was dit percentage nagenoeg gelijk. Jongvolwassenen maken volgens opgave van het Centraal Bureau voor de Statistiek 9,4 procent uit van de totale volwassen bevolking. Jongvolwassenen spelen dus vaker dan de oudere leeftijdsgroepen. In een enquête van marktonderzoeksbureau Ipsos in opdracht van brancheverenigingNederlandse Online Gambling Associatie (NOGA) gaven jongvolwassenen ruim twee maal zo vaak aan speler te zijn vergeleken met de hele groep respondenten. Een jongvolwassen gokker heeft gemiddeld ook ongeveer 2,6 account, evenveel als het gemiddelde van alle online spelers.

Figuur 6: Aantal spelersaccounts van jongvolwassenen (18 t/m 23 jaar)

Bron: opgave vergunninghouders

3 Door afronding komt het totaal boven de 100%.

Kanalisatie

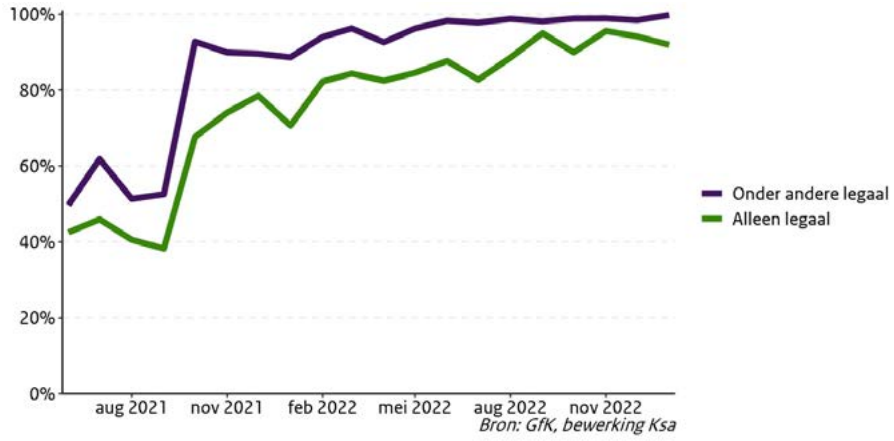
Bij de legalisering van online kansspelen heeft het kabinet de doelstelling uitgesproken dat drie jaar na de opening van de online kansspelmarkt acht van de tien spelers gebruik maken van het aanbod van een legale aanbieder. Deze verschuiving van illegaal naar legaal online aanbod wordt ook wel kanalisatie genoemd.

De kanalisatiedoelstelling na drie jaar is dus 80 procent. De Ksa wil niet alleen weten of dit percentage wordt gehaald, maar ook in hoeverre de aanwas van nieuwe spelers bij legale aanbieders daaraan bijdraagt. Focus op spelers is één manier om de kanalisatie in kaart te brengen, maar dat kan ook door te kijken naar webverkeer en BSR.

In termen van spelers

Kanalisatie in termen van spelers wordt inzichtelijk gemaakt in het eerder genoemde onderzoek op basis van gegevens van GfK. In figuur 7 staat welk percentage van de spelers bij (onder andere) legale aanbieders speelt.

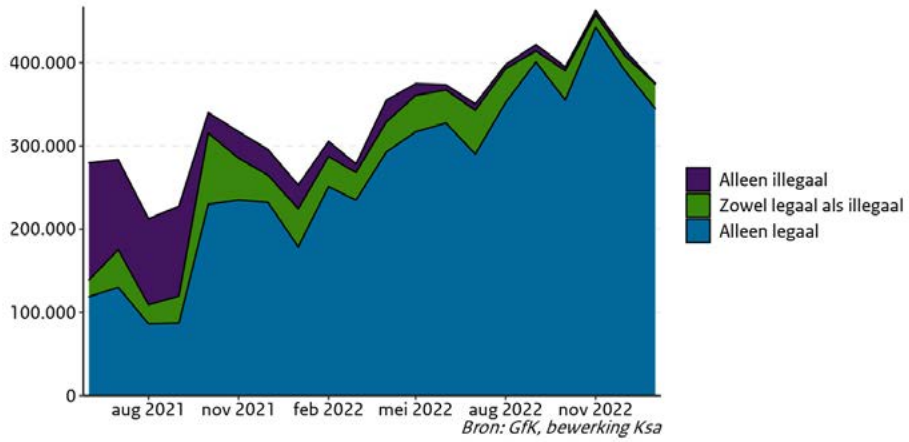
Figuur 7: Kanalisatie

Vóór de opening van de online kansspelmarkt bezocht ongeveer de helft van de spelers de website van een aanbieder met een vergunning. Toen mochten immers alleen op de websites van TOTO (sportweddenschappen) en Runnerz (paardenrennen) weddenschappen worden afgesloten en was er geen legale mogelijkheid voor online casinospellen. Uit het GfK-onderzoek blijkt dat sinds de opening van de legale gokmarkt het percentage spelers bij legale aanbieders sterk is toegenomen. De doelstelling dat acht van de tien spelers gebruikmaken van legaal aanbod, is ruimschoots gehaald: figuur 7 toont dat het aandeel spelers die legale - maar mogelijk ook illegale - websites bezoeken, is toegenomen tot afgerond 100 procent (paarse lijn). Zelfs het percentage spelers die alleen legale websites (groene lijn) bezoeken, is toegenomen tot 92 procent, dus ook ruim boven de doelstelling van 80 procent. Vrijwel alle spelers die een illegale aanbieder bezoeken, spelen ook bij aanbieders met een vergunning.

Figuur 8 schetst een beeld van de absolute verschuivingen op de online markt. In 2022 speelden maandelijks gemiddeld 319 duizend spelers alleen bij legale aanbieders, 12 duizend alleen bij illegale aanbieders, en 34 duizend bij zowel legale als illegale aanbieders. Dit betekent dat maandelijks gemiddeld 365 duizend mensen speelden in 2022. Maandelijks spelen in totaal meer mensen dan voor de opening van de markt. Zoals eerder al genoemd speelt niet iedere speler elke maand: 43 procent van de spelers bij legale aanbieders gokte daadwerkelijk in januari 2023.

Figuur 8: Verdeling spelers over legale en illegale websites

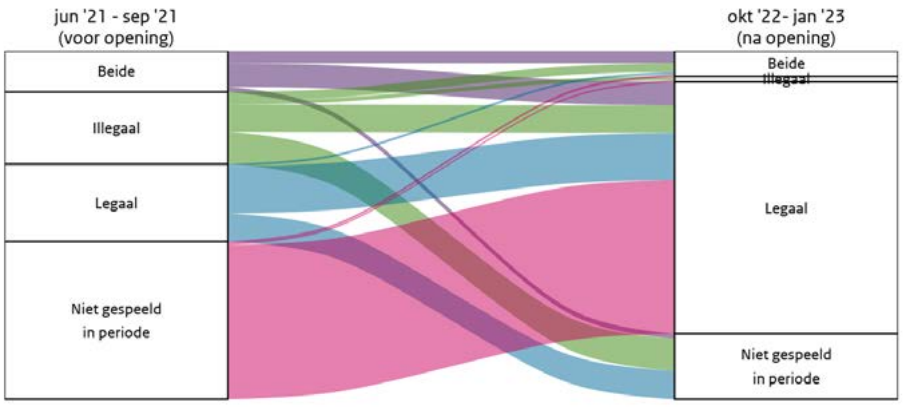

Bron: GfK, bewerking Ksa

Nieuwe spelers

De Ksa heeft onderzocht in hoeverre nieuwe spelers verantwoordelijk zijn voor de toename van de kanalisatiegraad. Figuur 9 laat de verschuivingen zien voor de spelers die actief waren in de vier maanden vóór opening van de online kansspelmarkt (juni 2021 - september 2021) en/of in de laatste vier maanden van de onderzoeksperiode (oktober 2022 - januari 2023).[4]

Figuur 9: Verschuiving van spelers na opening van de online markt

Bron: GfK, bewerking Ksa

4 Als achtergrondinformatie: naar schatting speelden 704 duizend spelers (4,9 procent van de volwassen bevolking) in de periode van juni 2021 t/m september 2021 en/of oktober 2022 t/m januari 2023.

De Ksa stelt het volgende aan de hand van figuur 9:

- De hoge kanalisatiegraad komt grotendeels door nieuwe spelers: 61 procent van de spelers die in de laatste vier maanden (oktober 2022 t/m januari 2023) alleen bij legale aanbieders speelden, speelde niet voor opening van de online markt (juni 2021 t/m september 2021). Deze groep spelers speelde wel minder vaak: zij speelden in de vier maanden na opening gemiddeld 0,8 keer per week, terwijl de rest van de spelers bij louter legale aanbieders na opening gemiddeld 2,0 keer per week speelde.
- Slechts 2 procent van de spelers die voor opening niet speelden, bezoekt (ook) illegale aanbieders.
- Er waren in 2022 762 duizend spelers, maar die spelen niet allemaal elke maand, zoals in figuur 8 te zien is. Ditzelfde verloop zien we in figuur 9: 34 procent van de spelers voor opening speelt niet na opening van de online markt.
- 45 procent van de spelers bij (onder andere) illegale aanbieders vóór opening, is overgestapt naar louter legale aanbieders, 22 procent speelt nog steeds (deels) illegaal, en de rest heeft niet gespeeld in de laatste vier maanden van de onderzoeksperiode.

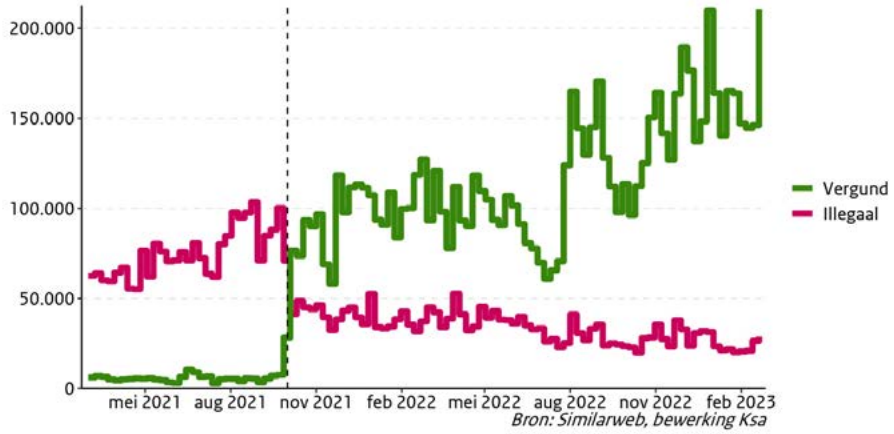
In termen van webverkeer

Casinospelen vormen het grootste segment binnen online kansspelen. Spelers van online casinospelen brengen relatief meer tijd door op gokwebsites dan spelers die meedoen aan sportweddenschappen. Het totaal aantal uren dat spelers doorbrengen op gokwebsites biedt dus een ander perspectief op kanalisatie.

De Ksa maakt kanalisatie in termen van webverkeer inzichtelijk door het aantal uren dat mensen op legale gokwebsites doorbrengen te vergelijken met de tijd dat ze illegale websites bezoeken. De gegevens maken geen onderscheid tussen mensen die daadwerkelijk op de gokwebsites spelen en degenen die alleen maar de website bezoeken. Immers: een deel van de bezoekers oriënteert zich bijvoorbeeld op de quoteringen van een voetbalwedstrijd of de aangeboden bonussen. Het webverkeer geeft dus slechts een indicatie van de tijd die consumenten besteden aan het daadwerkelijk spelen van kansspelen. Deze cijfers bieden een ander perspectief op kanalisatie. Ze kunnen ook dienen om de plausibiliteit te checken van de kanalisatie-cijfers uit enquêtes en het onderzoek met GfK-gegevens.

De Ksa analyseert webverkeer met gegevens van Similarweb. De analyse is gebaseerd op een lijst van legale aanbieders, aangevuld met de top 100 van illegale aanbieders die op dit moment bekend zijn bij de Ksa. De Ksa ontdekt regelmatig nieuwe illegale sites. De schatting van het webverkeer naar illegale websites (de rode lijn in figuur 10) kan daarom bij elke nieuwe publicatie hoger uitvallen dan in eerdere publicaties.

Figuur 10: Aantal uren kansspelwebsites (per dag, weekgemiddelde). Vergunninghouders voor online kansspelen en maandelijkse top 100 illegale websites.

Zoals figuur 10 laat zien, steeg het aantal uren dat spelers doorbrachten op websites van legale aanbieders direct na 1 oktober 2021 sterk tot rond de 100.000 per dag. Tegelijkertijd daalde het aantal uren op de honderd meest populaire illegale websites sterk. Juni 2022 liet een flinke daling zien van het webverkeer op legale websites, maar vanaf juli 2022 steeg het in het algemeen sterk.

De afname van het aantal uren op legale kansspelwebsites tijdens de zomermaanden komt waarschijnlijk door de zomerstop voor voetbal en andere sporten. In dezelfde periode blijft het aantal uren op illegale sites nagenoeg gelijk. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat de rode lijn in figuur 10 gebaseerd is op de honderd meest bezochte illegale websites per maand. Dat zijn vooral casinowebsites en geen websites voor sportweddenschappen. Het effect van het WK op het aantal doorgebrachte uren op kansspelwebsites lijkt beperkt.

In termen van BSR

Een derde manier om kanalisatie te meten is kijken naar de geldstromen. H2 schat dat 86 procent van het totale BSR in 2023 terecht komt bij legale aanbieders. Vorig jaar schatte H2 de kanalisatie voor 2023 nog in op 80 procent. Volgens de voorspellingen van H2 stijgt dit percentage in 2024 naar 90 procent.

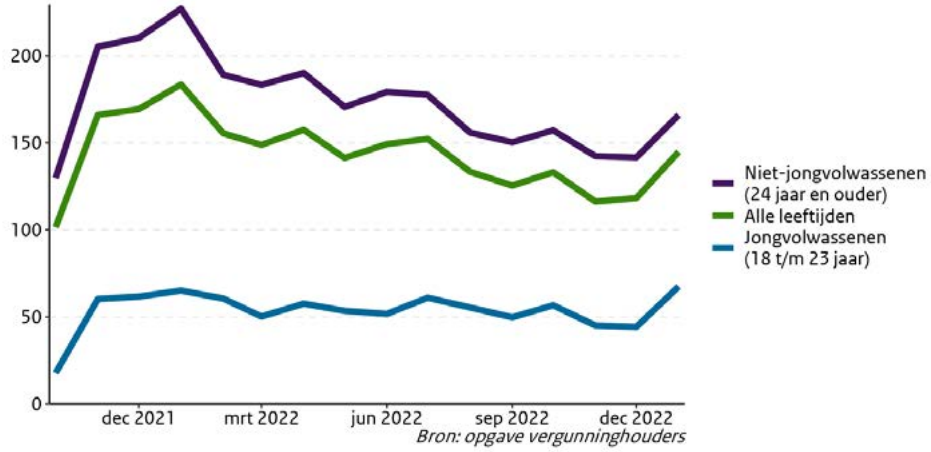
Speelgedrag

Gemiddeld verlies van spelers

Het BSR per spelersaccount is het bedrag dat een speler gemiddeld verliest bij één aanbieder. Figuur 11 toont het gemiddelde maandelijke verlies per gebruikt spelers-account voor alle spelers en voor jongvolwassenen. Het gemiddelde maandelijkse verlies per gebruikt spelersaccount is 143 euro in 2022. Het BSR per gebruikt account daalt. Het gemiddelde verlies per gebruikt account in de monitoringsrapportage online kansspelen najaar 2022 – over de periode oktober 2021 t/m juli 2022 – was 153 euro.

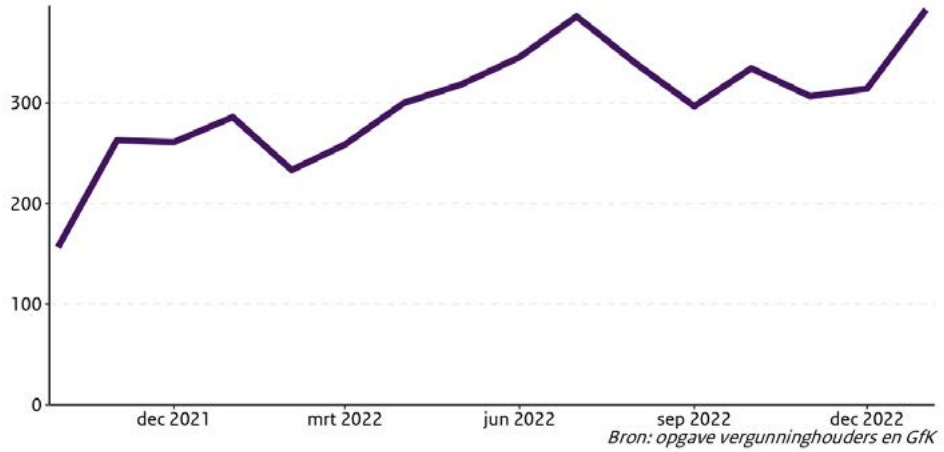
Voor jongvolwassenen is het gemiddelde maandelijkse verlies per gebruikt account 54 euro in 2022. Hoewel relatief veel accounts van jongvolwassenen zijn, is hun verlies per account veel lager dan het gemiddelde verlies. We zagen eerder dat een jongvolwassen gokker gemiddeld waarschijnlijk net zo veel accounts heeft als een gokker uit een oudere leeftijdsgroep. Dat betekent dat een gemiddelde jongvolwassen speler maandelijks veel minder geld verliest aan gokken dan een gemiddelde speler.

Figuur 11: BSR per gebruikt account, in euro

De Ksa kan met de gegevens van GfK schatten hoeveel geld een speler per maand gemiddeld verliest, zie figuur 12. Bij de berekening telt de Ksa een speler alleen mee als hij in de betreffende maand heeft gespeeld. Het gemiddelde maandelijkse verlies per speler is 310 euro in 2022. Dit betekent niet dat iedere speler 310 euro uitgeeft als hij gokt: er zijn spelers die minder uitgeven, en er zijn spelers die meer uitgeven. Dit betekent ook niet dat een speler iedere maand 310 euro uitgeeft, maar alleen als hij speelt in een maand. Het gemiddelde verlies per speler is meer dan twee maal zo hoog als het gemiddelde verlies per gebruikt account, omdat een speler meerdere accounts kan gebruiken.

Figuur 12: BSR per speler, in euro in de maanden dat de speler daadwerkelijk speelt

Bron: opgave vergunninghouders en GfK

Het WK heeft geen zichtbaar effect gehad op het BSR per speler.

Verslaving en verslavingspreventie

Eén van de drie publieke doelen van de Ksa is het tegengaan van kansspelverslaving. Aangezien onlinekansspelen vanwege de snelheid van het spel en de toegankelijkheid van het aanbod risicovol zijn, zijn aanvullende preventiemaatregelen gekoppeld aan het verstrekken van online kansspelvergunningen. Om zicht te houden op verslaving en verslavingspreventie is het belangrijk het risicogedrag van spelers te monitoren. Eén van de concrete initiatieven hiervan is het Verslavingspreventiefonds.

Verslavingscijfers

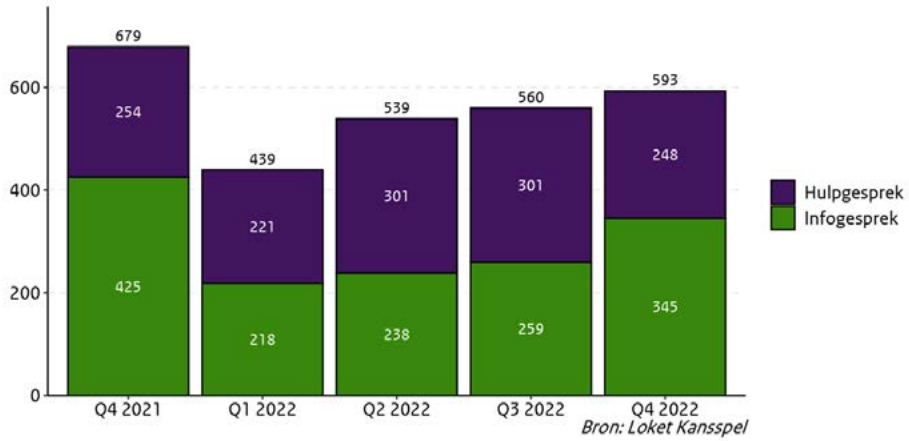
Harde cijfers over het aantal mensen in behandeling bij verslavingszorginstellingen voor gokproblemen worden verzameld door het Landelijk Alcohol en Drugs Informatie Systeem (LADIS). De gegevensverwerking lag zes jaar lang stil in verband met een wetswijziging (wijziging van de Wkkgz) die de grondslag creëert voor de verwerking van persoonsgegevens. De gegevensverzameling is sinds maart beschikbaar. Het aantal hulpvragers steeg vanaf 2016 (circa 2 duizend) naar circa 2,5 duizend in 2018, en daalde geleidelijk tot onder de 2 duizend in 2021. Op basis van de nieuwe cijfers is nog niet te zeggen wat het effect van de opening van de online kansspelmarkt is op de geregistreerde verslavingszorg. Experts op het gebied van verslavingspreventie zeggen dat het een aantal jaar duurt voordat spelers om hulp vragen voor hun verslaving.

Andere – minder harde – bronnen over de ontwikkeling in risico- en probleemgedrag onder spelers van kansspelen, zijn enquêtes. Het laatste bevolkingsonderzoek waarbij een volledige screeningsvragenlijst wordt voorgelegd aan een representatieve steekproef van de bevolking, dateert van vóór de opening van de markt. Hierdoor is het alleen mogelijk voorzichtige conclusies te trekken naar aanleiding van enquêtes. In de eerder benoemde enquête van Ipsos gaf 40 procent van de spelers aan dat zij gelogen hadden over gokken of verliezen najoegen, wat kan duiden op problematisch gokgedrag onder online spelers.

Loket Kansspel

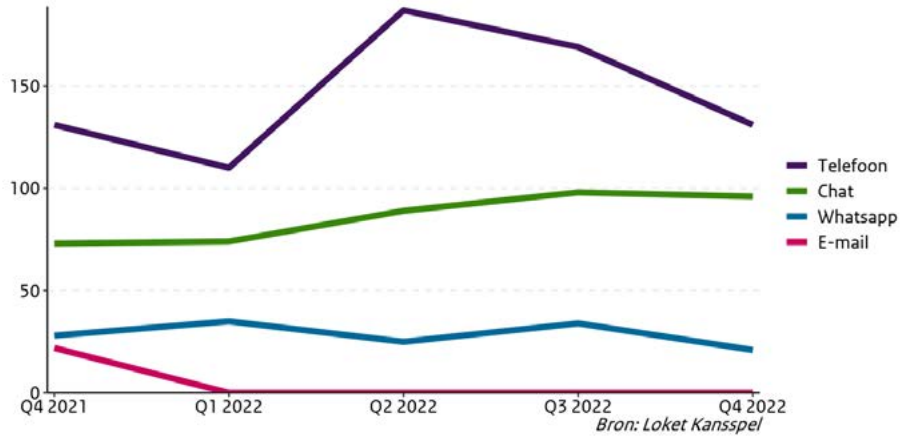
Loket Kansspel is sinds 1 oktober 2021 geopend en is een van de bestedingsdoelen van het Verslavingspreventiefonds. Het loket is het centrale steunpunt bij gok-problemen. Het biedt zelfhulp en begeleiding en verwijst door naar professionele hulp. Loket Kansspel is er voor mensen die problemen hebben met gokken en hun naasten. Het loket is 24/7 telefonisch bereikbaar en iedere dag tussen 8 uur en 24 uur via chat en WhatsApp. Het aantal contactmomenten met het Loket Kansspel is redelijk constant over de kwartalen sinds de opening van het loket. Wel valt op dat zowel in 2021 en 2022 in Q4 het aantal informatiegesprekken groter is dan het aantal hulpgesprekken. Op basis van het geringe aantal datapunten is het lastig om te zeggen of hier sprake is van een trend of van een toevalligheid.

Figuur 13: Aantal contactmomenten Loket Kansspel

Zoals figuur 14 laat zien, vinden de meeste hulpgesprekken telefonisch en via de chat plaats. Via e-mail wordt na Q4 2021 helemaal niet meer om hulp bij het Loket Kansspel gevraagd.

Figuur 14: Aantal hulpgesprekken, per type medium

De loketmedewerkers schatten na elk gesprek de leeftijd en het geslacht van de bellers. Naar schatting nemen overwegend mannen jonger dan veertig jaar contact op met het loket met een hulpvraag.

Centraal Register Uitsluiting Kansspelen

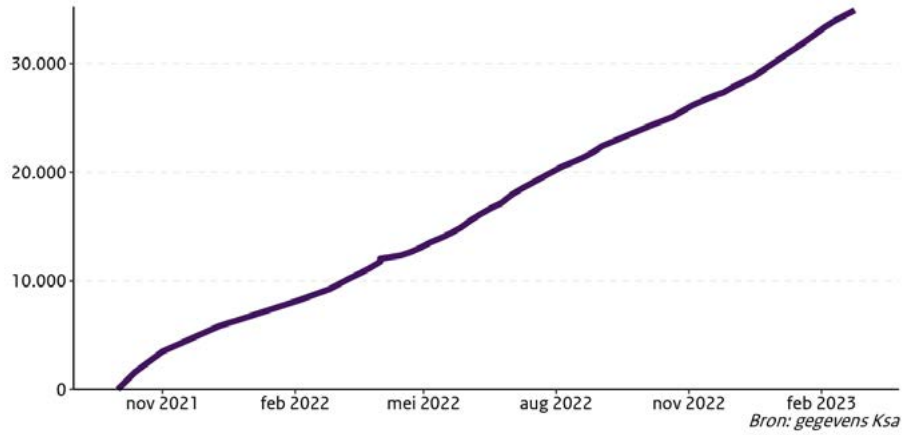
Vanaf 4 oktober 2021 kunnen spelers zichzelf registreren in het Centraal Register Uitsluiting Kansspelen (Cruks). Daarmee sluiten zij zich voor ten minste zes maanden (langer is ook mogelijk) uit van deelname aan risicovolle kansspelen bij alle in Nederland legale aanbieders, zowel online als landgebonden. Aanbieders van risicovolle kansspelen met een vergunning zijn verplicht Cruks te raadplegen voordat zij een speler toegang geven tot hun spelaanbod. Behalve vrijwillig is het ook mogelijk om onvrijwillig in Cruks te worden geregistreerd. Hiervoor is het nodig dat een belanghebbende, bijvoorbeeld een partner, familielid of kansspelaanbieder, bij

de Ksa een verzoek indient tot registratie. Na een zorgvuldige procedure bepaalt de Ksa of het verzoek wordt ingewilligd. Een onvrijwillige inschrijving geldt altijd voor zes maanden.

Tot en met januari 2023 zijn er 32 aanvragen voor onvrijwillige inschrijvingen goedgekeurd. Aanbieders hebben 50 verzoeken gedaan om mensen in te schrijven, waarvan er 15 zijn goedgekeurd. De overige 17 onvrijwillige uitsluitingen zijn dus verzocht door andere belanghebbenden. Bij een groot deel van de overige verzoeken tot onvrijwillige inschrijving heeft de speler zich alsnog vrijwillig ingeschreven. Een speler wordt bij een dergelijk verzoek namelijk geïnformeerd dat hij/zij zich vrijwillig kan inschrijven en dat dat sneller gaat. Er zijn 93 bezwaar- of beroepszaken geweest van mensen die zich vrijwillig inschreven maar die hun inschrijving ongedaan willen maken.

In figuur 15 is te zien dat het aantal inschrijvingen in Cruks gestaag oploopt. Het aantal inschrijvingen in Cruks loopt lineair toe tot boven de 37 duizend; in september 2022 was het aantal inschrijvingen ruim 23 duizend.

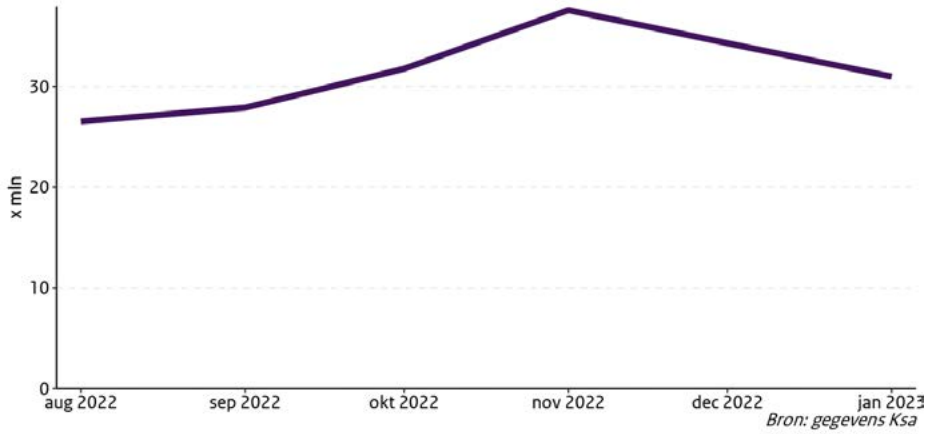
Figuur 15: Aantal inschrijvingen in Cruks

Bron: gegevens Ksa

Er zijn ook cijfers beschikbaar over het aantal raadplegingen van Cruks. Iedere keer wanneer een speler wil gaan spelen, moet de kansspelaanbieder nagaan of de speler in Cruks staat geregistreerd. In november 2022 is een duidelijke piek te zien, vermoedelijk wegens het WK voetbal voor mannen. In die maand waren er 38 miljoen raadplegingen. Twee maanden later, in januari 2023, werd Cruks 31 miljoen keer geraadpleegd. Een uitsplitsing tussen raadpleging door online en landgebonden aanbieders is op dit moment niet mogelijk, maar ongeveer 90 procent van de raadplegingen komt van online aanbieders.

Figuur 16: Aantal raadplegingen Cruks

Bron: gegevens Ksa

Reclame

Sinds de opening van de online kansspelmarkt op 1 oktober 2021 mag reclame gemaakt worden voor het nieuwe legale aanbod. De toegenomen zichtbaarheid van online kansspelen in de media heeft het afgelopen jaar voor ophef gezorgd. Als gevolg hiervan is er een verbod op ongerichte reclame en sponsoring aangekondigd. Het verbod op ongerichte reclame gaat 1 juli 2023 in; het verbod op sponsoring wordt verwacht in 2025. Met het oog op het aanstaande verbod op reclame is de Reclame Code Online Kansspelen, die sinds 15 december 2021 in werking is getreden, onlangs verlengd tot 1 juni 2023.

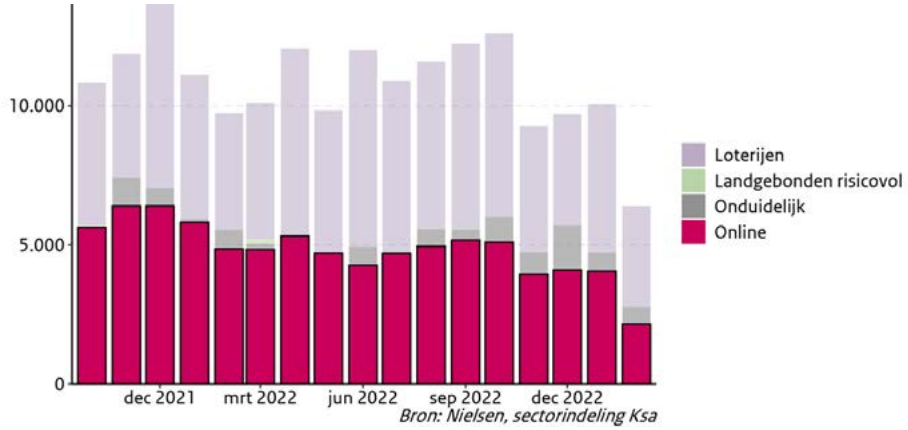
In gedrukte media, op de radio en in de bioscoop wordt tot nu toe vrijwel geen reclame gemaakt voor online kansspelen. Daarom beperkt deze monitoringsrapportage zich tot tv-reclame, buitenreclame, online advertenties en berichten op sociale media. De focus van de analyses ligt op reclame van online aanbieders. In deze rapportage wordt zowel aandacht besteed aan de zogenoemde paid media (reclame die ingekocht wordt door de aanbieder) als aan de reclame op de owned media (de eigen kanalen van de aanbieder, zoals sociale media-accounts). Earned media (free publicity en user-generated content; alle vormen van aandacht van derden zonder dat hiervoor betaald is, zoals vermeldingen in nieuwsberichten en conversaties op sociale media) zijn niet nauwkeurig te kwantificeren en worden dus buiten beschouwing gelaten.

Reclame op televisie

Figuur 17 toont het aantal reclames op televisie van de kansspelaanbieders. In de figuur zijn billboard-reclames, korte sponsorvermeldingen, niet meegenomen. Aanbieders van online kansspelen moeten zich houden aan de geldende venstertijden: tussen 06:00 en 21:00 mogen zij geen reclames op tv uitzenden. De figuur toont naast reclame voor online kansspelen ook reclame van aanbieders van landgebonden risicovolle kansspelen. Reclame van loterijen, die minder risicovol zijn, wordt ook meegenomen om de omvang van reclame van online aanbieders beter in context te plaatsen. Een tweede reden hiervoor is dat sommige aanbieders zowel online als landgebonden aanbod hebben. Aanbieders maken vrijwel geen reclame die uitsluitend over landgebonden risicovol aanbod gaat. Wel is er reclame waarvan onduidelijk is of het om landgebonden of online aanbod gaat.

Sinds de opening van de online kansspelmarkt is na de eerste reclame-intensieve maanden het aantal reclames op tv door aanbieders van online kansspelen licht afgenomen. Er zijn hierbij wel verschillen tussen de aanbieders waar te nemen. Opvallend is dat tijdens het WK voetbal geen duidelijke stijging in het aantal reclamespotjes zichtbaar is. Wanneer gekeken wordt naar de brutomediabestedingen stijgen deze wel in de WK-periode. Dit duidt er op dat er absoluut genomen niet meer reclames op televisie te zien waren, maar dat deze duurder waren voor aanbieders om in te kopen.

Figuur 17: Aantal reclame-uitingen op tv

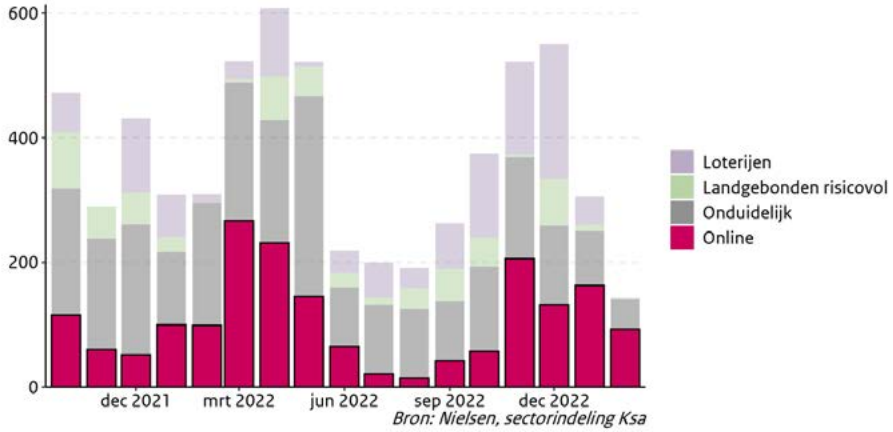

Sinds de opening van de online kansspelmarkt is er na de eerste reclame-intensieve maanden een dalende trend te zien in het aantal reclames op tv door aanbieders van online kansspelen. Opvallend is dat er tijdens het WK voetbal een afname in het aantal reclamespotjes zichtbaar is.

Buitenreclame

Figuur 18 toont het aantal reclames in de buitenruimte door kansspelaanbieders. De aanbieders die zijn aangesloten bij de branchevereningingen VNLOK en NOGA legden zich zelf eerder beperkingen op en maken sindsdien geen buitenreclame meer. Hierdoor was in eerste instantie een daling in aantal buitenreclames waarneembaar vanaf mei 2022. Echter is na de relatief rustige zomermaanden in de laatste maanden van 2022 weer een toename zichtbaar doordat de aanbieders die niet bij VNLOK of NOGA zijn aangesloten sterker hebben ingezet op buitenreclame. In februari 2023 lag het aantal weer op een lager niveau.

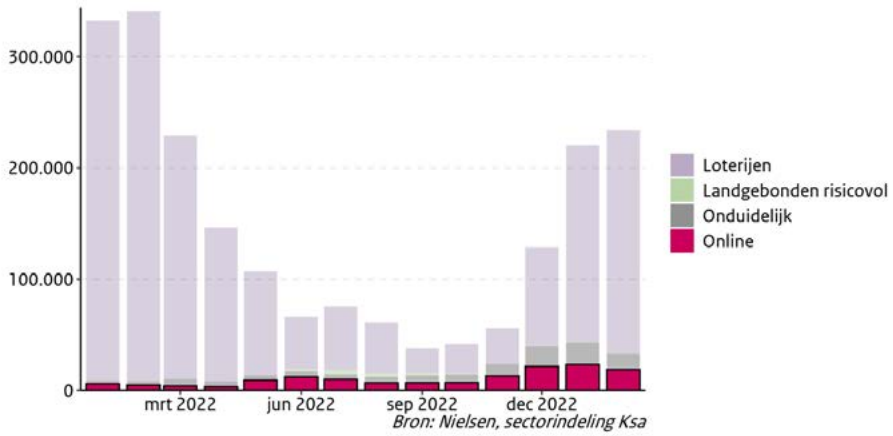
Figuur 18: Aantal buitenreclames

Online reclame

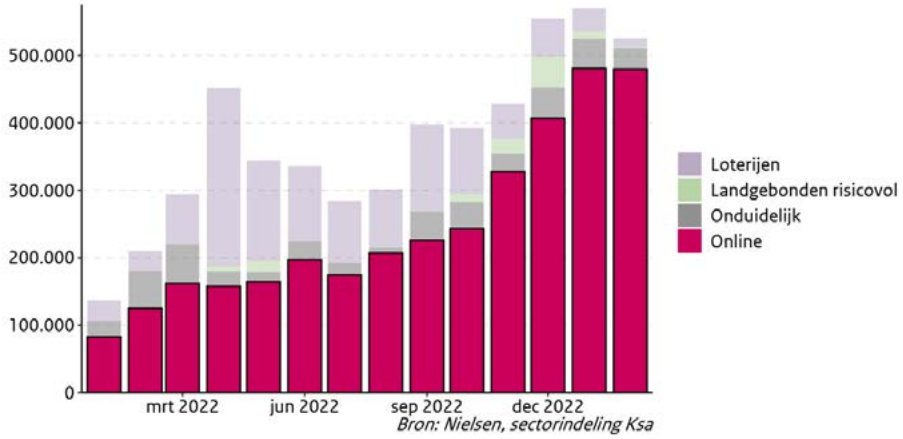
Figuur 19 toont het aantal betaalde advertenties door kansspelaanbieders op de socialemedia-kanalen Facebook, Instagram en Twitter. Hoewel online kansspel-aanbieders niet grootschalig adverteren op social media, is hierin wel een stijgende trend zichtbaar. Vanaf de laatste maanden van 2022, waarin ook het WK plaats vond, ligt het aantal reclames op een hoger niveau dan daarvoor.

Figuur 19: Aantal reclames op Facebook, Instagram en Twitter

In Figuur 20 is het aantal reclames op internetpagina's door kansspelaanbieders weergegeven. Over het gehele jaar is een forse stijging te zien, die deels komt door de toename van het aantal vergunninghouders. In januari 2022 zijn 83 duizend banners op websites geplaatst en in januari een jaar later 481 duizend. De reclame-inspanningen zijn dus deels verschoven van tv naar online.

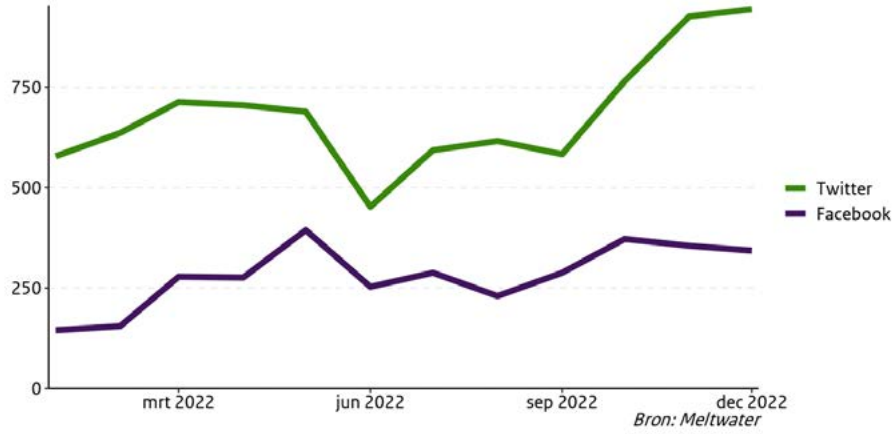
Figuur 20: Aantal internetreclames

Berichten op Facebook en Twitter

Figuur 21 toont het totaal aantal posts van de online kansspelaanbieders via de eigen accounts op de socialemedia-platformen Facebook en Twitter. Het aantal berichten vertoont een vergelijkbaar verloop over het jaar als de buitenreclame; een toename in het voorjaar, een lager aantal posts en tweets in de zomermaanden en weer een toename in het najaar. Er is vooral op Twitter een duidelijke piek in activiteit waarneembaar in de WK-maanden november en december.

Figuur 21: Berichten op Facebook en Twitter van vergunninghouders voor online kansspelen

Bron: Meltwater

Bronnenlijst

- IPSOS, *NOGA Online Kansspel Barometer 2022*, Amsterdam, 3 mei 2022. In opdracht van NOGA.

Afzendgegevens

Kansspelautoriteit
Anna van Buerenplein 45A
2595 DA Den Haag
Postbus 298
2501 CG Den Haag
www.kansspelautoriteit.nl